

2003. november 19. - **Ha egy művész egy kicsit is tisztességes, annak kötelessége a világ tisztább részét megmutatni**

A napokban mutatták be Jung Zseni fotóművész első albumát. Amikor érettségi után fényképésznek jelentkezett, közelről még nem látott fényképezőgépet, ami jellemző a hatvanas évekre - de fogalmazhatunk úgy is: eleve elrendeltetett.

A forma- és színvilág iránti érzéke csak kiderült, mire fényképésznek jelentkezett.

- Csak később. Gyermekekoromban, úgy látszik, nem figyeltek rám a tanárok, sem édesanyám – a negyedik gyereke. Amikor először léptem be a laborba, és láttam, hogy a „vízben” egy fehér papíron, mint egy varázslat, jön elő a kép, magával ragadott. Sokáig csak fényképeztem, később már többet formáltam a fotóból: ceruzával, festékkel, vegyszerrel belenyúltam.

- Szereti a természetet, élvezettel jár benne. Miért nem a természetfotózást választotta?

– Nemsokára elhagyom a várost, és falura költözöm, kézenfekvő, hogy állandóan a természet legyen a modellem. Az olyan fotográfiát, amelyen a természet és az építészet egyaránt ott van, eddig is szerettem.

– Ez manapság nagyon időszerű, hiszen világszerte egyre nő a beépített terület nagysága.

– Az ember elfoglalja a természettől az életteret, és ez ma már szinte megfordíthatatlan folyamat. Nekem az építészet és a természet szimbiózisa tetszik, ennek az esztétikuma fog meg. A rom és a növényzet külön-külön szinte érdektelen, de együtt egy sajátos minőséget alkotnak. Van egy olyan templomom, ahol az oltár helyén nőtt egy fa. Sokat fényképeztem.

– Önt stílussteremtő művészként tartják számon a szakmában.

- Ez a látásmód abból született, hogy valamikor portréfényképész voltam. Előbb az arcukat, majd a modellek alakját, testét fotóztam, végül kinőtt belőle az a formavilág. A kötetbe háromféle stílusú fotót válogattam: barna szépiaképeket, kézzel festett fotókat és kollázsokat.

– A könyv címe: A nő égi mása. Napjaink nem éppen erről szólnak.

– Szenvedtem, amikor megjelentek olyan alkotók, akik durván és vásárian ábrázolták a nőt. Sokat ártottak ennek a művészeti ágának, és rombolják az emberek lelkét. Hiszen a nő sok mindennek - a szerelemnek, az anyaságnak, a szeretetnek, a gyöngédségnek - a szimbóluma.

– Egyes magazinok azért tudnak mértéket tartani...

- A Playboy-stílusról azt tartom, hogy mint fénykép, becsületesen van megcsinálva: szép lányok, szépen fotografálva. Csak éppen nincsenek átlényegítve. Amit én szeretnék a nők ábrázolásában visszaadni, az a női lélek átlényegítése. Mert nem az a fontos, amit ez a magazin bemutat. Ez az anyag lényege. A földi élet arról szól, hogy az asszony egy szép teremtmény, akit érdemes birtokolni. A nő költészet is. A nő is megérdemli, hogy megemeljük. Minden érték akkor szólal meg igazán, ha egy kicsit följebb emeljük az anyagától. Az én célom ez volt a nőábrázolásoknál.

– A Playboy-fotókra viszont éppen az anyagszerűség a jellemző. Napjainkban ezek az idealizált szerepek idejüket múltaknak tűnnek, ma a két lábbal a földön járó, agresszív nő az „ideális”.

– Valakik ezt eldöntötték, és ezzel szennyezik a közízlést. Babának

ábrázolják a nőt, ami hazugság. De nem csak a nőábrázolásában van ez így. Ismert ez máshonnan is, a nézettség a varázsszó. Adnak valami moslékot, és azt mondják, hogy íme ez kell az embereknek.

– Az viszont igaz, hogy a műbabákról szóló műsorokat nézik a legtöbben. Erre vevők az emberek?

– Ha valakinek hosszú ideig pocsék ételt adnak, egy idő után megszokja. Megszokják a lapos poénokat és a közönséges ábrázolást is. Ha egy művész egy kicsit is tisztességes, annak kötelessége a világnak azt a részét megmutatni, ami fénynyel telített. Nem arra születünk, hogy kukában turkáljunk. Tagadom, hogy az a művész, aki megbotránkoztat, aki lehúz a mocsárba, aki polgárt pukkaszt. Az ilyen alkotó önző, egoista, és csak önmagára akarja fölhívni a figyelmet.

- Ez a művészi magatartás mindig frusztrációról és agresszióról szól.

– Azt hiszi, hogy bátor, mert valami botrányosat mert csinálni. Holott csak rombol. Én tisztességes ember vagyok, és soha nem vitt a szándék arra, hogy valamit csak azért tegyek meg, hogy bekerüljek egy divatos főirányba. Ha van tehetségem, akkor azt arra használok, hogy világosságot hozzak, akár egy természetfotóval vagy női fotóval. Csak akkor érzem jól magam és merek belenézni mások szemébe.

– Érdemes a világ főirányával szemben fölvenni a kesztyűt, és mást ajánlani a „trendi” nőknek?

– Ez ellen valóban nagyon nehéz harcolni. Az egészben az a durva, hogy a kereskedelem áll mögötte. Hetente változik a nőideál: ma a szőke, holnap a vörös, azután a kék szemű meg a kopasz nő lesz a divat. Minél gyakrabban változik, annál többet keresnek rajtuk. Az maga a romlás, ha mocskolják az ízlést, egyre piszkosabb az emberek fantáziája, egyre durvábbak a kapcsolatok. Ha a művészek ehhez csatlakoznak, azok vagy aberráltak, vagy túlságosan pokoljárók, bár az utóbbiak inkább segélykiáltásszerűen mutatják föl a rosszat. Talán nem hiú ábránd az a cél, hogy egy másfajta nőideált mutassak a képeimmel. A világ megváltoztatásához sokunknak össze kell fognunk.

- Ezek szerint derűlátó... ,

- Azért vagyok derűlátó, mert azt tapasztalom, hogy sok embernek kezd elege lenni abból, ami nem tiszta, nem igaz és nem szép. Bízom abban, hogy elkezdődött egy folyamat.

– A fotósok egy részének két élete van: az üzlet és a művészet. Meddig lehet elmenni a kompromisszumokban?

– Ez nagyon változó. Viták és sajnos megalkuvások is vannak. Általában a megrendelő akarata érvényesül, mert meg kell élnünk. Ha például egy címlapnál olyan színvilágot akarnak erőltetni, amit én nem szeretnék, akkor ragaszkodom az elveimhez. Napjainkban kimondhatatlan tarkaság uralja a sajtót, holott a tarkaság a szürkeség felsőfoka. A természetben nincs ekkora tarkaság. Ott harmonikusak a színek. Ezt meg kellene tanulni. A mesterséges színek izgatóak és bántják a szemet. És nem elégednek meg a plakátokkal, játékokkal és ruhákkal, még az italokat is ilyen színűre festik. Ez pedig elfordítja az embereket a mértéktől, az igazítól. Mindez a szakmára is kihat. Sokan szeretnék jól tenni, de nem lehet, mert nem ezt várják el tőlük.

– Az aktfotózás a legnehezebb műfaj.

– A legsötétebb erdő, amiben nagyon könnyű eltévedni. Arra nincs pontos meghatározás, hogy hol végződik a művészi erotika és hol kezdődik a szex- vagy pornográf fotó. Sokféleképpen fotózhatunk, de aki aktot fényképez, az sohase felejtse el, hogy a modell ruhátlan, de a fényképész a meztelen! Az is nagyon fontos, hogy milyen fényvel és milyen háttér előtt fotózunk. Hogy a fény mit végez el a testen, és mit jelent egy-egy háttér: békét, nyugalmat, vagy zűrzavart, pusztulást. **Zétényi Zoltán**